

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Forhøjelse af begravelseshjælp).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 20/2 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Det forslag, vi har til første behandling, vedrører en forhøjelse af begravelseshjælp efter sygesikringen.

At miste en af sine nærmeste hører til de smerteligste slag, livet tildeler os. Det er forbundet med dyb sorg, og alle, der har oplevet det, ved, at det også ofte er forbundet med en følelse af afmagt. Det kan derfor falde naturligt for nogle at mene, at vi netop i den situation ikke skal tænke på penge. Enhver må have ret til en almindelig begravelse – og jeg er da enig i, at det ikke skal være afhængigt af de efterladtes vilje eller evne til at betale – men er det nu den rigtige måde at vurdere dette lovforslag på? Det mener jeg ikke det er.

Når vi skal tage stilling til, hvilken begravelseshjælp det offentlige skal yde, er der måske grund til at se lidt nærmere på, hvorfor vi overhovedet har en regel om begravelseshjælp i sygesikringsloven.

Indtil indførelsen af den offentlige sygesikring i 1973 kunne medlemmer af sygekasserne tegne en begravelsesforsikring med det formål at sikre midler til dækning af udgifterne ved egen begravelse. Den offentlige sygesikring overtog i 1973 de forpligtelser, som sygekasserne på grundlag af forsikringsordningerne havde til at yde begravelseshjælp.

Historisk set er det altså forsikringsprincippet, der ligger bag den nuværende ordning, og det er for mig et udtryk for, at ideen med ordningen egentlig har været, at den enkelte selv skulle have mulighed for at sikre midler til dækning af egen begravelse og derved undgå, at det var op til de efterladte at afholde disse udgifter. For mig at se er der egentlig mere fornuft i en sådan ordning frem for den nuværende, hvor den offentlige sygesikring yder et fast tilskud til alle uanset økonomiske forhold.

Hvorfor nu det? Ser vi på den faktiske virkning af den nuværende ordning, må det, selv om det måske kan lyde en kende kynisk, konstateres, at det i de tilfælde, og det er de fleste, hvor der i boet efter afdøde er midler til at afholde begravelsesudgifter, vil den begravelseshjælp, der udbetales af den offentlige sygesikring, være at betragte som en overførselsindkomst til de efterladte, og det kan vel egentlig ikke være meningen med ordningen.

Jeg kan som sagt støtte tanken om, at spørgsmålet om at sikre alle en rimelig begravelse ikke skal være afhængig af de efterladtes vilje og evne til at betale, men dette synspunkt kan ikke begrunde, at det offentlige i alle tilfælde skal afholde udgifterne ved en almindelig begravelse. Det er klart, at det offentlige ikke kan frigøre sig fra den forpligtigelse, sygesikringen overtog i 1973.

At dette ikke har været uden betydning, blev bl.a. understreget, da daværende socialminister, fru Ritt Bjerregaard, i 1980 undersøgte mulighederne for at afskaffe ordningen eller i det mindste fjerne den fra sygesikringsloven. Jeg kan ikke umiddelbart gennemskue, hvilke motiver der tidligere har været for at overveje en ophævelse af sygesikringslovens regler om begravelseshjælp, men jeg vil tillade mig at se det som et udtryk for, at andre også har ment, at der ikke er behov for en offentlig begravelseshjælp, når boet efter den afdøde kan dække udgifterne ved begravelsen. Meget kan tale for, at begravelseshjælpen i disse tilfælde nedsættes til, hvad det offentlige er forpligtet til at yde som følge af den overtagne forsikringsforpligtigelse, men det er jo ikke til diskussion i dag.

Jeg har her holdt mig til nogle mere principielle overvejelser om formålet med den offentlige begravelseshjælp. Herudover er der jo også grund til at nævne, at det foreliggende lovforslag i sig selv vil forøge de offentlige udgifter med ca. 130-140 mio. kr. på årsbasis. Det er efter min mening ganske mange penge at bruge på dette område, og jeg mener som nævnt ikke, at pengene er givet særlig godt ud, hvis de som foreslået anvendes til en generel ordning.

Derfor kan der godt være grund til at se på de nugældende regler. Jeg har da forståelse for, at det kan være hensigtsmæssigt med en forhøjelse af begravelseshjælpen i de tilfælde, hvor udgifterne til begravelsen ikke kan afholdes af boet, og det vil jeg gerne se på i forbindelse med udvalgsarbejdet.

[Sundhedsministeren]

Jeg skal på denne baggrund på regeringens vegne anbefale, at man stemmer imod det fremsatte lovforslag, idet jeg samtidig vil tilkendegive velvilje til at se på, hvordan vi kan lave en bedre løsning for dem, der virkelig har behov for hjælp.

Ingrid Rasmussen (S):

Som ordfører for Socialdemokratiet for lovforslaget om at forhøje beløbet til dækning af begravelsesudgifter vil jeg komme med følgende bemærkninger:

Der er ingen tvivl om, at omkostningerne forbundet med en begravelse er af et sådant omfang, at det overrasker de fleste. Tidligere var der mange begravelsesforeninger, som man gennem flere år betalte til, og man mærkede derfor ikke direkte, hvor kostbar en begravelse kan være. Selv om man i dag som pårørende vælger den billigste form for begravelse, kan prisen for en begravelse netop komme op på 6.000 kr. Den offentlige begravelseshjælp dækker altså kun det halve af dette beløb. Men spørgsmålet er for mig at se, om prisen på de 6.000 kr. står i et rimeligt forhold til de faktiske udgifter. Jeg mener, at vi i udvalgsarbejdet skal have belyst, hvad de reelle omkostninger er for en begravelse, og hvor store forskelle der er landet over.

Kirkeministeren har i et svar til Kirkeudvalget – almen del, bilag 16 – sagt, at forskelle mellem taksterne på de enkelte kirkegårde også kan tilskrives lokale politiske vurderinger af, i hvilken grad kirkegårdene skal være indtægtsdækket virksomhed.

Derfor mener jeg, at vi skal have belyst, hvor store avancer der ligger henholdsvis på kister, ligklæder, bedemandsudstyr m.v., idet jeg mener, at en statslig forhøjelse naturligvis ikke må få karakter af statssubsidier til det liberale erhverv, som bedemændene udøver. Socialdemokratiet mener, at der skal et grundigt udvalgsarbejde til for at klarlægge, hvor stor en forhøjelse der realistisk set kan blive tale om på dette område.

Karen Højte Jensen (KF):

I den konservative folketingsgruppe vil vi naturligvis gerne være med til at sikre offentlig støtte til begravelser, sådan at enhver kan få, hvad forslagsstillerne kalder en simpel begravelse. Men vi mener ikke, der er behov for at

fordoble tilskuddet til alle. Hermed siger jeg, at vi mener, at der i de mange tilfælde, hvor der er midler i boet til dækning af begravelsen, ikke er behov for øgede tilskud. Det vil blot være et tilskud til de efterladte. Men vi vil gerne være med til at vurdere en bedre løsning for de borgere, der virkelig har behov for det.

Den samlede økonomi, som sundhedsministeren her fremførte, var på 130-140 mio. kr. på årsbasis. Jeg er da overrasket over, at Fremskridtspartiet overhovedet ikke har taget det med ind i deres overvejelser, men netop på dette punkt som på nogle andre punkter har Fremskridtspartiet måske ingen problemer med de offentlige udgifter.

Jørgen Winther (V):

Venstre finder, at det er et lidt underligt forslag, når det kommer fra Fremskridtspartiet. Det, det drejer sig om, er, at den almindelige begravelseshjælp, som i dag er på 3.200 kr., skal sættes generelt op til 6.000 kr. til alle.

Venstre har den holdning, at dér, hvor der er problemer, skal man også hjælpe til. Derfor har Venstre også forståelse for, hvis der ikke er penge nok i boet til en rimelig begravelse, at dér kan vi godt sige, at der måske er behov for bedre støtte. Men at gå hen og give en større støtte, hvor et bo udmærket kan betale det, er vi ikke forstående over for.

Alt i alt må Venstre afvise forslaget, som det foreligger nu, men vi vil gå ind i en drøftelse i udvalgsarbejdet og se på, om der måske er nogle områder, hvor der trænges til at give bedre støtte. Så alt i alt kan der måske komme noget positivt ud af forslaget fra Fremskridtspartiet alligevel.

Birgitte Husmark (SF):

I SF har vi overvejet forslaget meget grundigt, og vi vil godt i udvalget kigge på den lange række spørgsmål, som faktisk eksisterer om begravelser. Der indgår selvfølgelig en lang række ydelser. Et af de spørgsmål, vi også stiller os, er: Hvad vil en given forhøjelse af begravelseshjælpen egentlig gå til? Vil den ikke medføre en række prisforhøjelser på de forskellige former for ydelser, der indgår i en pæn og beskeden begravelse? Det er i hvert fald en af de bekymringer, vi har. Vi vil også meget gerne gå ind i de forskellige spørgsmål med hensyn til, hvad det f.eks. koster at få en plads på kirkegården.

[Birgitte Husmark]

Hvad koster det, der ellers hører til: kiste, tøj m.v.? Hvordan forholder det sig så i forhold til den ydelse, der gives nu? Og hvad er rimeligt?

Så der bliver lidt at tale om i udvalget, og så vil det være afgørende for, hvilken stilling vi vil tage til forslaget.

Elisabeth Arnold (RV):

Som flere andre ordførere må jeg sige fra Det Radikale Venstres side, at det er et ejendommeligt forslag, og at vi anser det for at være temmelig overflødig. Vi vil naturligvis i udvalgsarbejdet være konstruktive og prøve at undersøge, om der skulle være nogen problemer, der skal løses her. Men vi mener oprigtigt talt ikke, at det er en offentlig opgave at yde yderligere tilskud til begravelseshjælp.

Det er også interessant at lægge mærke til, at det historisk har været et forsikringsprincip, der har været gældende inden for dette område. Da min far som 21-årig blev cand. polyt., tog han hjem til sine forældre og sagde: »Nu er jeg færdig, nu kan jeg klare mig selv, og jeg har i dag tegnet en begravelsesforsikring. I skal ikke have flere bekymringer med mig.« Så pragmatisk kan man forholde sig til livet og døden. Det eneste sikre ved dette liv er, at vi på et eller andet tidspunkt skal herfra, men det eneste, vi ikke ved, er, hvornår det sker. Derfor synes jeg, at det er underligt, at Fremskridtspartiet i den grad har forladt forsikringsprincippet, som tilfældet er her.

Som sagt kan vi ikke umiddelbart støtte forslaget, men vil naturligvis se på, om der skulle være nogle problemer, som kan komme frem i udvalgsarbejdet.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Heller ikke Kristeligt Folkeparti kan støtte forslaget, som det ligger. Vi ved godt, at der er nogle problemer omkring at blive begravet, at udgifterne er meget forskellige forskellige steder i landet, og at måske nogle påføres udgifter, som ikke er nødvendige.

Derfor vil vi gerne bruge forslaget til i udvalget at få undersøgt noget af det, som er nævnt af andre ordførere også, om avancer og lign. og måske undersøge ude omkring i landet, hvordan det forholder sig. Jeg mener også, at det er nødvendigt at se på det sted, hvor begravelsen foregår, fra kirke eller kapel, hvordan er forholdene dér? Skal der betales eller ikke betales?

Hvorfor skal der betales osv.? Skal der bæres ekstra lys eller kandelabre ind, og hvor mange gange skal man betale for det? Er det bare standardudstyr, der står dér, eller er der nogen, der tjener lidt ekstra på det? Det er utrolig svært bare at forhøje et beløb, og som også andre ordførere har sagt, vil det nok være sådan, at man lægger sit niveau efter, hvad man ved man får. Forhøjer vi beløbet uden videre, kan man også forhøje nogle ting. Derfor kan vi ikke bare sige, at det skal være sådan. Det kan godt være, at beløbet skal være lidt højere.

Når vi snakker om forsikringsprincippet, var det vel i de gamle sygekasser, hvor man betalte sygekassekontingent, et forsikringsprincip, så man kan vel egentlig sige, at det er overtaget af sygesikringen, som vi så har fået det over på, men derfor kunne man godt ud over det tegne en forsikring. Det er klart.

Der er også nævnt noget om, at der er mennesker, der ikke har råd til at blive begravet, og de bliver selvfølgelig begravet alligevel. Det ville da være godt, hvis man havde nogle retningslinier, så man ikke skulle stå med hatten i hånden og ikke rigtig vide, hvordan man var stillet. Der er meget at drøfte, men en generel forhøjelse går vi ikke ind på, men måske kunne der være tale om en forhøjelse af beløbet, hvis det kan dokumenteres, at det hører med til den, skal vi sige mest enkle form for begravelse.

Kirsten Jacobsen (FP):

Når Fremskridtspartiet har fremsat dette forslag til ændring af lov om offentlig sygesikring, er det, fordi vi føler, at der er et problem. Det er, fordi vi har set mange eksempler på, at efterladte er i den situation, at de, netop som fru Inger Stilling Pedersen sagde, måtte stå med hatten i hånden på kommunkontoret. Jeg har sågar hørt eksempler på, at man fik en aftale om en afdragsordning med bedemanden, fordi man, i hvert fald når man er i den ældre generation, ikke ville være bekendt over for sine børn eller andre, at man ikke har penge til at få deres far ordentlig begravet.

Problemer med hensyn til avancer, kostpriser og pladser på offentlige kirkegårde ser vi meget gerne på i udvalget.

Må jeg godt komme med et par enkelte bemærkninger i anledning af det, der er blevet sagt bl.a. fra ministerens side om, at man kunne tegne en forsikring, og det havde man gjort før i

[Kirsten Jacobsen]

tiden. Fremskridtspartiet har ikke noget imod forsikringsordninger, men det, det handler om her, er, at den offentlige sygesikring, som ministeren ganske rigtigt sagde, i 1973 overtog et område, og den regulering, som det offentlige har foretaget af det siden da, har slet ikke stået mål med den prisudvikling, der har været på det. Ministeren sagde, at man ville gerne se på, hvordan man kunne hjælpe dem, som ikke havde midler, idet ministeren lagde megen vægt på, at dette ikke skulle virke som ekstratilskud eller ekstraarv til arvingerne.

Det princip er Fremskridtspartiet meget enig med ministeren i. Det har vi givet udtryk for på en lang række områder, og det kunne også være svaret til Det Konservative Folkeparti. I den anledning vil jeg da så gerne spørge de to regeringspartier, om de vil foretage den samme sondring, når det gælder f.eks. børnechecken, for dér giver man jo tilskuddet, uanset om man har brug for det eller ej. Børnechecken virker også som et ekstra tilskud til alle borgere. Det kan man synes er rimeligt eller ej, men der vil ikke være nogen som helst forskel på virkningen af børnechecken i forhold til de grupper, der ikke har brug for pengene, og så at yde hjælp til bare en billig begravelse, for man skal være klar over, at det beløb, Fremskridtspartiet foreslår, er et beløb, som efter de undersøgelser, vi har foretaget, dækker en meget, meget beskeden for ikke at sige en simpel begravelse. Vi har den opfattelse, at når man har betalt sin skat hele livet igennem, må det være det offentliges pligt at sørge for, den dag man dør, at man også kommer herfra på en pæn og ordentlig måde. Man skal ikke være afhængig af, hvorvidt de efterladte har råd til at sørge for det.

Men som sagt, Fremskridtspartiet vil meget gerne diskutere alt dette i udvalget, og for os vil det naturligvis være væsentligt, hvis man ikke kan komme længere, at man sikrer, at de egentlige pensionister eller de, der, når deres ægtefælle er død, ikke har andre midler end deres folkepension, ikke skal gå tiggerydelse til deres børn, til det offentlige bistandskontor eller bede om afbetalingsordninger hos bedemændene. Det er en meget uværdig måde at behandle vores medborgere på, og kunne vi endda her i Folketinget få løst det problem, var vi kommet et langt stykke ad vejen. Bagefter kunne vi begynde at diskutere, om man, når man giver generelle tilskud, da skal fjerne tilskuddene fra de

rige, men så synes jeg bare, at det bør være en meget bredere diskussion end bare om begravelseshjælp, så skal vi også have børnechecken og alt det andet med.

Med hensyn til beløbet på 130 mio. kr. skal Fremskridtspartiet meget gerne i udvalget stille besparelsesforslag – dem har vi stillet i massevis af. Vi skal oven i købet gøre os stor ulejlighed for at finde besparelsesforslag, der dækker dette, og som ikke vil provokere nogen i denne sal, så man ikke af den grund vil kunne afvise forslaget. Vi håber virkelig, at dette problem her, som er et problem for mange mennesker, bliver løst således, at Folketinget kan være det bekendt, som vi yder, når folk dør.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 47:

Forslag til folketingsbeslutning om en ambulancelov.

Af Ingrid Rasmussen (S), Birgitte Husmark (SF), Lis Noer Holmberg (CD) og Inger Stilling Pedersen (KRF) m.fl.

(Fremsat 8/2 91).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Det foreliggende beslutningsforslag er seneste led i en række af beslutningsforslag vedrørende lovgivning om ambulancévæsenet, som Folketinget har været præsenteret for i de senere år. Regeringens opfattelse har været, at amtsrådene, der er ansvarlige for sygehusvæsenet,